

Az ajtók záródnak?

Magyarország nyugdíjhiányának számszerű meghatározása

2010. szeptember

Az Aviva Magyarországon

Az Aviva Életbiztosító Zrt. a magyar életbiztosítási piac egyik legjelentősebb szereplője. Társaságunk piaci pozícióját az elmúlt 14 év alatt építette ki, jelenleg közel 600 pénzügyi tanácsadónk, 21 területi igazgatóságunk és közel 150, a központban dolgozó munkatársunk áll ügyfeleink rendelkezésére. Több mint 64 000 ügyfél 72 000 életbiztosítási szerződését kezeljük; ügyfélkapcsolatainkat egy erős versenytársakkal teli piacon alakítottuk ki.

Pénzügyi tervezési szolgáltatásunkkal ügyfeleink hosszú távú befektetési, biztosítási és megtakarítási terveinek megvalósítását segítjük. Valós igényekre kínálunk a jólétet és nyugalmat megteremtő életbiztosítási és öngondoskodási megoldásokat, és életre szóló kapcsolat kialakítására törekszünk ügyfeleinkkel.

Évek óta egyik legfontosabb célunk ügyfeleink nyugdíjhelyzetének megoldása, az öngondoskodás fontosságának tudatosítása és a jövőre való felkészülés támogatása. Évente közel négyezer családnak segítünk pénzügyi tervezési rendszerünkkel, felmérve jelenlegi életszínvonalukat és jövőbeli igényeiket, majd kalkulációk során közösen alakítjuk ki a javasolt megtakarítás szerkezetét. Széles befektetési kínálatunkból a kockázatviselési hajlandóság és a hozamvárakozások figyelembe vételével minden ügyfelünk megtalálhatja a számára ideális portfóliót.

A hozzánk forduló ügyfelek nem csupán egy szolgáltatót, hanem valódi partnert találnak bennünk.

Bevezető

A mi problémánk, a mi felelősségünk

A nyugdíjkérdés mindannyiunkat érint és mindig időszerű. Magyarország lakossága öregszik, a születések száma csökken, ezzel együtt egyre több időskorú eltartásának súlya nyomja a kevesebb, és később munkába álló aktív munkavállaló vállát. A kérdés ugyanakkor nemcsak az, hogy ki tartja el a nyugdíjasokat, hanem az is, hogy honnan lesz nyugdíjunk?

Magyarországnak Európa többi országához hasonlóan szembe kell néznie az állami nyugdíjrendszerek által nyújtott tényleges szolgáltatások és a nyugdíjaskori elvárások közötti különbséggel – mi ezt nevezzük nyugdíjhiánynak. Az Aviva 2010. évi, a Deloitte tanácsadó céggel együttműködésben folytatott elemzése és az ennek összegzéseként elkészült jelentés azt vizsgálja, hogy Európa lakosságának, azon belül pedig az egyes országok polgárainak mekkora nyugdíjhiánnyal kell számolniuk az elkövetkező évtizedekben.

A makrogazdasági adatokon alapuló számításunk szerint a nyugdíjhiány Magyarországon ijesztő mértéket ölt, éves szinten meghaladja a 9,5 milliárd eurót. A 2 660* milliárd forintnak megfelelő összeg az ország tavalyi GDP-jének csaknem 10 százalékát teszi ki, az egyének szintjén pedig átlagosan több mint 530 000 forint megtakarítási hiányt jelent évente.

A hiány áthidalására lehetetlen módot találni mindaddig, amíg azzal áztatjuk magunkat, hogy a nyugdíjhiány nem a mai generáció problémája, és megoldását mástól várjuk. Az állami és a magánszféra feladatain túl az egyén felelőségéről se feledkezzünk meg: az öngondoskodás kellemetlen kötelességét sokan elodázzák, vagy egyenesen lerázzák magukról, pedig a rendszeres megtakarítás szó szerint is létszükséglet!

Tökéletes megoldás valószínűleg nincs. Felelősen gondolkodó pénzügyintézetként viszont törekednünk kell arra, hogy az állami és a magánszektor összefogását elősegítve, folyamatosan és tudatosan tájékoztassuk az embereket: az öngondoskodás hiányának súlyos következményei lesznek az elkövetkező évtizedekben.

Bartók János elnök-vezérigazgató
Aviva Életbiztosító Zrt.

Ne feledkezzünk meg az egyén felelőségéről:
az öngondoskodás kellemetlen kötelességét sokan
elodázzák, vagy egyenesen lerázzák magukról, pedig
a rendszeres megtakarítás szó szerint is létszükséglet!

* 1 EUR = 280 Ft árfolyamon számolva

A nyugdíjhiány Magyarországon

Az Aviva, együttműködésben a Deloitte nemzetközi tanácsadó céggel, a nyugdíjhiány számszerűsítéséhez megvizsgálta, hogy az Európai Unió 2011 és 2051 között nyugdíjba vonuló polgárainak évenként mennyivel többet kellene félretenniük – az állami és magánnyugdíjból várható jövedelmük mellett –, hogy nyugdíjas éveik alatt megfelelő színvonalon élhessenek. Természetesen jelentősek az eltérések az egyes államok között, de a vizsgálat nem talált olyan országot, ahol a probléma ne jelentkezne.

Nem kivétel természetesen Magyarország sem. A számítások szerint **hazánkban éves szinten 9,5 milliárd euró (2 660 milliárd forint) a nyugdíjhiány**. Ez azt jelenti, hogy a 2011-2051 között nyugdíjba vonuló **5 millió honfitársunknak egyenként átlagosan évi 1 900 eurónak (532 000 Ft*) megfelelő összeggel kellene növelniük megtakarításaikat** ahhoz, hogy a nyugdíjas éveikben az aktív éveiknek megfelelő életszínvonalon élhessenek. Ez havi közel 45 000 forint megtakarítást feltételez.

Mint minden hasonló tanulmány, az Aviva vizsgálata is néhány feltételezésen alapult. Érdemes áttekintenünk a három legfontosabbat.

- **Mit jelent a „valós nyugdíjaskori igény”, és a „megfelelő életszínvonal”? A nyugdíjaskor jövedelmi igénye sok okból alacsonyabb, mint az aktív koré – jellemzően ekkor nem kell már gyermekeinkről gondoskodni, vagy hiteleinket törleszteni. Ezt figyelembe véve azt feltételeztük, hogy az aktívkor jövedelmünk átlagosan 70%-ára van szükségünk nyugdíjas éveinkben. Ezt a szintet azonban az állami nyugdíjrendszer önmagában nem tudja biztosítani számunkra. A megfelelő életszínvonal eléréséhez kellő tőkét kell gyűjtenünk aktív éveink alatt – erre szolgál a nyugdíjhiányként definiált éves ajánlott nyugdíjcélú megtakarítás.**
- **A vizsgálat során nem számoltunk azzal, hogy az állampolgárok egy része rendelkezik nyugdíjcélú megtakarítással.** Aki tehát már tett lépéseket az öngondoskodás irányába (beleértve az önkéntes nyugdíj-megtakarítások különböző fajtáit, vagy az életbiztosításokat), az kisebb összeget félretéve is elérheti a kívánt célt.
- **A számítások csak azt a jövedelmet vehették figyelembe, amelyet honfitársaink a „fehér” gazdaságban szereznek meg.** Tudjuk azonban, hogy jelentős jövedelmek keletkeznek a szürke- és a feketegazdaságban is. Egyes becslések szerint ez eléri a GDP 25%-át. Aki ilyen jövedelmekből (is) él, annak számolnia kell azzal, hogy ez a bevétel is hiányozni fog a nyugdíjas éveikben, a be nem fizetett járulékok miatt pedig a nyugellátás is minimális lesz. Felelősen gondolkodva mielőbb meg kell tenniük azokat a lépéseket, amelyekkel jövőjükkel gondoskodhatnak.

Revuczky Karion (29)

„29 éves „újdonsült” apuka vagyok, nemrég született meg a kislányom. A családuk alapvetően Budapesten él, de a nyári időszakban leköltözünk a Balatonhoz, így meglehetősen sokat utazom.

Rendezvényszervezőként dolgozom, multinacionális cégek, magánszemélyek részére értékesítek, szervezek és bonyolítok le rendezvényeket országos hatáskörrel.

Családfőként és elfoglalt vállalkozóként is fontosnak tartom az előttem álló évekre történő

* 1 EUR = 280 Ft árfolyamon számolva

Az eredmények értelmezésénél érdemes figyelembe vennünk, hogy a közel 45 000 forintos havi megtakarítás egy „átlagos” aktív korú polgár esetében szükséges. Legalább két tényező azonban mindenképpen árnyalja a képet.

- Az egyik tényező a **jövedelmi helyzet**: minél magasabb a jövedelem, annál kisebb a szükséges időskori jövedelem aránya az aktívkorhoz képest. Ugyanakkor a helyettesítendő jövedelem szintje nagyobb a magasabb keresetűek esetében. Eredményeink az mutatják, hogy a fentebb említett, közel 45 000 forintos havi megtakarítási szükséglet az alsó jövedelmi kategóriákban is eléri a 20 000 forintot, míg a társadalom jövedelmi szempontból felső 30%-ában átlagosan 70 000 forint.

Az éves nyugdíjhiány az egyes jövedelmi csoportokban

NŐK			
Év	Alacsony jövedelemmel rendelkező nők	Közepes jövedelemmel rendelkező nők	Magas jövedelemmel rendelkező nők
2010	14 280	5 600	201 040
2020	58 800	31 080	292 040
2030	59 920	179 200	587 720
2040	153 720	286 720	741 720

A dőlt betűkkel jelzett összegek a többletet jelzik

FÉRFIAK			
Év	Alacsony jövedelemmel rendelkező férfiak	Közepes jövedelemmel rendelkező férfiak	Magas jövedelemmel rendelkező férfiak
2010	112 000	264 600	706 720
2020	289 800	425 040	862 400
2030	573 440	720 720	1 228 080
2040	725 760	889 840	1 455 160

anyagi felkészülést. Csaknem 40 évem van még a tervezett nyugdíjazásomig – és amióta megszületett a kislányom, a családomról való gondoskodás felelősségét is hangsúlyosabbnak érzem.

Két szerződése van az Avivánál, egy forint és – felkészülve Magyarországra eurozónához való csatlakozására – egy euró alapú, befektetéshez kötött biztosítás. Azért választottam ezt a megoldást, mert segítségével megvalósíthatom hosszú távú pénzügyi céljaimat, ugyanakkor családom biztonságáról is gondoskodhatom.

Olyannyira bevált ez a megoldás, hogy a feleségemmel ideális ajándéknak találtuk a fiatalabb testvérem és a sógorom számára is, így most már ők is az Aviva által nyújtott biztonságot élvezik.”

- A második tényező a **takarékosság elkezdésének időpontja**. Minél hamarabb kezdünk gondoskodni nyugdíjas éveink anyagi biztonságáról, annál kisebb a havonta megtakarítandó összeg.

A nyugdíjhiány az életkor viszonylatában

2010-ben	60 éves	50 éves	40 éves	30 éves	20 éves
Átlagos éves nyugdíjhiány (forintban)	már nyugdíjas	448 000	392 000	336 000	224 000
Átlagos havi megtakarítási szükséglet (forintban)	már nyugdíjas	37 333	32 667	28 000	18 667

Összességében elmondhatjuk, hogy a nyugdíjhiány a közepes jövedelemmel rendelkező, a nyugdíjazáshoz a legközelebb álló honfitársainkat érinti a legérzékenyebben. Egy alacsony keresetű munkavállaló számára valószínűleg kevésbé észrevehető életszínvonal-csökkenéssel jár majd a nyugdíjas létforma, mint ahogy a magas keresetűek esetében sem lesz drámai a változás, hiszen nekik módjuk van arra, hogy más forrásokból – felhalmozott vagyonukból, már meglévő nyugdíjcélú megtakarításaikból – egészítsék ki nyugdíjas éveik finanszírozását.

A fiatalabbak jobb helyzetben vannak, mivel ők még időben tudnak lépni és elindítani rendszeres megtakarításaikat. A nők

minden esetben alacsonyabb nyugdíjra számíthatnak, mint a férfiak – részben az alacsonyabb fizetések, részben pedig az alacsonyabb foglalkoztatottságuk miatt. Az ő esetükben a nyugdíjhiány kevésbé markáns, de ugyanúgy megoldandó probléma, különösen annak tekintetében, hogy a férfiakénál hosszabb a várható élettartamuk.

Mindebből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy az öngondoskodás a társadalom minden rétegét érintő kihívás, ám ha időben elkezdjük a rendszeres megtakarítást, ez nem jelent elviselhetetlen terhet.

Az összehangolt intézkedések szükségessége

A jelentés közzétételével az Aviva célja az, hogy a számok erejével hívja fel az európai uniós országok kormányai és lakosai figyelmét a nyugdíjhiányra és áthidalásának szükségességére. A nyugdíjhiány mértéke akkora, hogy azt egyszeri akciókkal, vagy szórványos módosítási törekvésekkel már nem lehet kezelni.

- Az állam az utóbbi években több lépést is tett a nyugdíjrendszer fenntarthatóságának biztosítására. Ilyen volt a 13. havi nyugdíj eltörlése, a fokozatos nyugdíjkorhatár-emelés és az új nyugdíjindexálási módszer bevezetése. Ezen erőfeszítések elsősorban a nyugdíjrendszer egyensúlyát kívánják biztosítani a romló demográfiai helyzetben, így az öngondoskodás továbbra is az egyén feladata. Történt ugyan néhány lépés a nyugdíjcélú megtakarítások ösztönzésére is (így például a nyugdíj-előtakarékosági számla bevezetése), ami jó irány, de a piacon jelenleg elérhető egyéb öngondoskodási megoldások és az ügyfelek ezen igényeihez a jövőben kialakítható konstrukciók támogatása is szükséges. Fontos állami feladatnak érezzük a lakosság pénzügyi kultúrájának fejlesztését, a pénzügyi tudatosságra nevelést is.
 - A lakosság számára megoldásnak tűnhet, ha a nyugdíjkorhatárt követően is dolgoznak, ám hatvanegynéhány évesen nem egyszerű munkahelyet találni, vagy megtartani, arról nem is szólva, hogy hová lesz a jól megérdemelt időskori pihenés egy átdolgozott élet után... További kínáló lehetőség, hogy a nyugdíjasok megelégszenek az aktív éveikben megszokottnál jóval alacsonyabb életszínvonalal. Ez egy bizonyos fokig tartható, noha lemondásokkal jár, de szintén távol áll attól a jövőképtől, amit bárki elképzel magának.
 - Nem kerülhetjük meg az árnyékgazdaság problémáját. A bejelentés nélkül dolgozók nem fizetnek maguk után járulékokat és szolgálati éveikbe sem számít bele az így végzett munka, ezért ők alacsonyabb nyugdíjra számíthatnak. A saját vállalkozáson belüli, az önfoglalkoztatáshoz kapcsolódó adóelkerülő magatartás is kiszámíthatatlanná teszi a jövőbeni megélhetést és az államnak is kárt okoz. A felelős állampolgári magatartás a jövőbeni anyagi biztonságot teremtheti meg.
 - Kulcsszerepet fog játszani az elkövetkező mintegy fél évszázadban, hogy Magyarország állampolgárai mikor és milyen mértékben ébrednek rá az öngondoskodás jelentőségére, és kezdenek el cselekedni saját jól felfogott érdekükben, felismerve azt, hogy a jövőről való gondoskodás mindenképp kifizetődő. A fogyasztásközpontú szemlélet helyét a megtakarítások fontosságának felismerése kell, hogy átvegye: minél hamarabb, akár kisebb összegű, de rendszeres megtakarításokkal el kell kezdeni a jövőre való felkészülést.
 - A pénzügyi szolgáltatók felelőssége, hogy ügyfélközpontú tanácsadással segítsék és áttekinthető termékekkel, továbbá magas színvonalú szolgáltatásokkal tegyék vonzóvá a nyugdíjcélú megtakarítási és öngondoskodási megoldásokat a lakosság számára.
- A nyugdíjhiány hathatós kezeléséhez összehangolt, átfogó nyugdíjkoncepció részeként megvalósuló reformokra, állami ösztönzőkkel támogatott egyéni öngondoskodási megoldásokra, a lakosság alapvető szemléletváltására van szükség, a pénzügyi szolgáltatói szektor bevonásával.

További információ:

Aviva Életbiztosító Zrt.

Vancsik Ivett marketing igazgató

Tel.: 391 1354

e-mail: marketing@aviva.hu

